

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K. S.

przy uczestnictwie P. S.

o podział majątku dorobkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 listopada 2008 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 lipca 2008 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. przedstawił do rozpoznania zażalenie wnioskodawczynie K. S. na postanowienie Sądu Okręgowego z 1 lipca 2008 r., którym Sąd ten odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie od postanowienia z 6 czerwca 2008 r. sygn. akt II Ca (...). Wydając postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczynie nie przysługiwała skarga kasacyjna lecz zażalenie. Ponadto wskazał równie istotny brak polegający na sporządzeniu środka zaskarżenia osobiście a nie przez zawodowego pełnomocnika, stosowanie do wymagań art. 87¹ § 1 k.p.c. Brak ten nie podlegał uzupełnieniu na podstawie art. 130 § 1 k.p.c.

Po wydaniu postanowienia z 1 lipca 2008 r., na wniosek K. S. toczyło się incydentalne postępowanie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Wniosek K. S. został uwzględniony a wyznaczony w tym trybie adwokat wniósł zażalenie podnosząc zarzut naruszenia art. 398⁶ § 2 k.p.c. oraz art. 130 § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione i podlega oddaleniu. Postanowienie z 1 lipca 2008 r. rozstrzygało o niedopuszczalności skargi kasacyjnej ze względu na niespełnienie wymagania tzw. przymusu adwokackiego lub radcowskiego, czyli brak zastępstwa strony (uczestnika postępowania nieprocesowego) przez profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Wymaganie wynikające z art. 87¹ k.p.c. dotyczy zarówno skargi kasacyjnej jak i zażalenia. W rozpoznawanej sprawie istotne znaczenie ma zdanie drugie postanawiające, że zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji.

Nie ulega zatem wątpliwości wada tego pisma, w związku z czym wyłania się zagadnienie jej skutków. W postanowieniu z dnia 23 listopada 2000 r. sygn. III CZ 116/00 (niepubl.) Sąd Najwyższy uznał, że kasacja sporządzona przez stronę (uczestnika postępowania) niebędącego adwokatem lub radcą prawnym podlega odrzuceniu przez sąd drugiej instancji (stosownie do postanowienia art. 393⁵ k.p.c.). Orzeczenie to zostało wydane przed nowelizacją art. 130 k.p.c., polegającą na dodaniu § 5 stanowiącego, że pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej. Należy uznać, że art. 398⁶ § 2 k.p.c. nakazujący sądowi drugiej instancji odrzucić skargę kasacyjną niedopuszczalną jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 130 § 5 k.p.c. Wynika to z systematyki kodeksu postępowania cywilnego, użycia zwrotu ogólnego obejmującego wszelkie pisma procesowe oraz charakteru postępowania kasacyjnego niedopuszczającego rozpoznawanie skarg ukierunkowanych nie tylko na ochronę interesu prywatnego strony (uczestnika postępowania) lecz również interesu publicznego wyrażającego się w dokonywaniu wykładni prawa oraz ujednocnieniu praktyki sądów powszechnych. Należy zauważyć odrębną regulację trybu wnoszenia skargi kasacyjnej, jako pisma wszczynającej nadzwyczajne postępowanie, tj. termin ustawowy (art. 398⁵ § 1 k.p.c.) oraz wymaganie żądania doręczenia wpierw orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem (art. 387 § 3 k.p.c.). Przytoczone względy

uzasadniają wniosek, że dyspozycją art. 130 § 5 k.p.c. nie jest objęta skarga kasacyjna lecz inne pisma procesowe, przy czym sąd drugiej instancji prawidłowo ocenił rodzaj pisma wniesionego przez wnioskodawczynię.

Po ustanowieniu pełnomocnika z urzędu ustały przyczyny wadliwego zaskarżenia sposobu zaskarżenia postanowienia z dnia 6 czerwca 2008 r., a pełnomocnik ten powinien dokonać czynności dopuszczalnych w danych okolicznościach sprawy, w celu uzyskania rezultatu oczekiwanego przez wnioskodawczynię albo wydać opinię o braku podstaw do podjęcia jakiegokolwiek czynności procesowej. Zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej okazało się środkiem chybionym, dlatego na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. podlegało oddaleniu.